

TRUNG TÂM THỰC NGHIỆM VÀ CHUYỂN GIAO KH&CN HUYỆN HỒNG DÂN: ĐIỂM NHẤN TRONG HOẠT ĐỘNG KH&CN CẤP HUYỆN Ở BẠC LIÊU

ThS VÕ ĐĂNG KÝ

Trung tâm Thực nghiệm và Chuyển giao KH&CN huyện Hồng Dân, tỉnh Bạc Liêu

Mặc dù mới được thành lập và đi vào hoạt động cách đây 5 năm nhưng những kết quả mà Trung tâm Thực nghiệm và Chuyển giao Khoa học và Công nghệ (KH&CN) huyện Hồng Dân, tỉnh Bạc Liêu đã đạt được thật đáng ghi nhận. Đây là Trung tâm chuyển giao KH&CN cấp huyện đầu tiên ở Đồng bằng sông Cửu Long và cũng là của cả nước - một mô hình cần được nhân rộng để đẩy mạnh hoạt động KH&CN cấp huyện trên địa bàn Bạc Liêu nói riêng, cả nước nói chung.

Được tái lập vào năm 2000, Hồng Dân là huyện có điểm xuất phát thấp so với các huyện khác trong tỉnh Bạc Liêu, đời sống của người dân còn gặp nhiều khó khăn, trình độ kỹ thuật sản xuất còn hạn chế, chưa ứng dụng được nhiều tiến bộ KH&CN. Ngay sau khi được tái lập, trước đòi hỏi của thực tiễn, lãnh đạo huyện đã quan tâm tới việc ứng dụng các tiến bộ KH&CN vào sản xuất và đời sống, với mục tiêu là nâng cao giá trị của các nông sản làm ra, góp phần cải thiện đời sống nhân dân và đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng kinh tế của huyện. Hồng Dân là địa phương có thế mạnh về sản xuất nông nghiệp - thủy sản với hơn 35.000 ha đất sản xuất nông nghiệp và lực lượng lao động khoảng hơn 70.000 người, do vậy cần phải có giải pháp mang kiến thức KH&CN đến với người dân nhanh nhất để họ áp dụng vào sản xuất một cách hiệu quả nhất. Với sự quyết tâm của lãnh đạo và nhân dân trong huyện, Trại Thực nghiệm giống cây trồng, vật nuôi đã được thành lập vào năm 2005, tuy nhiên nhiệm vụ và hoạt động của Trại còn chưa tương xứng với yêu cầu thực tế đặt ra. Tháng 12.2008, Trung tâm Thực nghiệm và Chuyển giao KH&CN huyện Hồng Dân chính thức được thành lập và đi

vào hoạt động. Trải qua gần 5 năm xây dựng và phát triển, các hoạt động nghiên cứu, ứng dụng của Trung tâm đã mang lại nhiều kết quả có ý nghĩa thiết thực cho địa phương cũng như người dân trong huyện.

Trung tâm Thực nghiệm và Chuyển giao KH&CN huyện Hồng Dân là đơn vị sự nghiệp hoạt động theo Nghị định 43/2006/NĐ-CP của Chính phủ, với chức năng, nhiệm vụ chính là tiếp nhận các tiến bộ KH&CN và ứng dụng vào sản xuất. Đây là Trung tâm Thực nghiệm và Chuyển giao KH&CN cấp huyện đầu tiên của

khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Mặc dù thời gian đầu đi vào hoạt động, Trung tâm gặp rất nhiều khó khăn, song đến nay, Trung tâm đã dần từng bước đi vào hoàn thiện và tự khẳng định vai trò của mình trong việc thực nghiệm các giống cây trồng, vật nuôi; tiếp nhận và chuyển giao các quy trình sản xuất; mang kiến thức KH&CN đến với người nông dân ngày một tốt hơn.

Từ năm 2009 đến năm 2011, Trung tâm đã tham mưu cho Huyện ủy, UBND huyện nhiều chương trình, kế hoạch phát triển KH&CN quan trọng

của địa phương như Chương trình hợp tác phát triển KH&CN với Trường Đại học Cần Thơ giai đoạn 2010-2012, qua đó đã chuyển giao và ứng dụng thành công một số mô hình sản xuất tiêu biểu như: mô hình chăn nuôi gia cầm an toàn sinh học, sản xuất rau màu theo hướng an toàn, xây dựng quy trình nuôi tôm càng xanh xen tôm sú trong ruộng lúa và sản xuất giống lúa chất lượng cao trong cộng đồng... Là thành viên của Hội đồng KH&CN huyện nên trong quá trình hoạt động, Trung tâm đã đóng góp công sức, trí tuệ vào việc xây dựng các đề tài/dự án nghiên cứu cấp cơ sở bám sát hơn với thực tiễn, từ đó kết quả nghiên cứu tạo ra được ứng dụng nhiều hơn, hiệu quả hơn. Năm 2011, Trung tâm đã xuất bán hơn 60 tấn lúa giống cho nông dân sản xuất, chủ trì 3 đề tài nghiên cứu cấp tỉnh. Các đề tài đều có kết quả nghiệm thu đạt loại khá và được chuyển giao ứng dụng rất có hiệu quả, điển hình như quy trình sinh sản nhân tạo cá sặc rằn. Năm 2012, bên cạnh các loại hình hoạt động như hợp tác với các HTX sản xuất nông nghiệp trong huyện ký hợp đồng sản xuất lúa giống, cung cấp phân bón vi sinh và giống thủy sản các loại; Trung tâm còn nghiên cứu, chuyển giao thành công nhiều quy trình sản xuất nông nghiệp - thủy sản đến tận các hộ dân để họ vững tin áp dụng vào sản xuất như giống lúa Một bụi đỏ (được 153 tấn, mang lại hơn 300 triệu đồng lợi nhuận cho đơn vị); các loại giống thủy sản như cá chình bông, cá sặc rằn, cá thát lát còm, cá bống tượng... (đem lại lợi nhuận hơn 100 triệu đồng và giải quyết việc làm thường xuyên cho 4 lao động của Trung tâm với thu nhập trung bình 3 triệu đồng/tháng).

Năm 2012, Trung tâm đã được giao chủ trì thực hiện 2 dự án thuộc Chương trình nông thôn - miền núi do Bộ KH&CN quản lý (bắt đầu thực hiện 2012 và kết thúc năm 2014) và 5 đề tài/dự án cấp tỉnh, tiêu biểu như: Xây dựng các mô hình nuôi thủy sản nước ngọt trên vùng đất phèn nhiễm mặn tại tỉnh Bạc Liêu; Ứng dụng và chuyển giao quy trình sản xuất rau an toàn tại huyện Hồng Dân; Ương cá chình bông giống; Nuôi lươn thương phẩm trong bể bạt tại huyện Hồng Dân; Ứng dụng phân bón vi sinh vào quy trình sản xuất lúa Một bụi đỏ theo hướng VietGAP... Hiện tại, trong toàn huyện, các HTX nông nghiệp đã ứng dụng mạnh mẽ quy trình sản xuất lúa Một bụi đỏ theo hướng VietGAP với khoảng 500 ha, giúp người dân giảm chi phí về phân bón, thuốc bảo vệ thực vật, giống khoảng 1-2 triệu đồng/ha (đặc biệt đã góp phần đáng kể giảm thiểu ô nhiễm môi trường, bảo vệ sức khỏe cho người sản xuất và người tiêu dùng). Mặt khác, với phong trào trồng rau và màu phát triển ngày càng mạnh như hiện nay ở huyện Hồng Dân, thì các địa phương có diện tích trồng màu lớn như thị trấn Ngàn Dừa, các xã Ninh Hoà, Lộc Ninh còn tiến hành thành lập các câu lạc bộ, tổ sản xuất rau an toàn, thiết thực đáp ứng nhu cầu rau an toàn cho người tiêu dùng... Cũng trong năm 2012, Trung tâm còn phối hợp tốt với các viện nghiên cứu, trường đại học như Viện Lúa Đồng bằng sông Cửu Long, Viện Nghiên cứu Nuôi trồng Thủy sản 3, Trường Đại học Cần Thơ... xây dựng các chương trình hợp tác nghiên cứu thử nghiệm một số giống lúa ngắn ngày, lúa chịu mặn; các loại giống thủy sản có giá trị kinh tế cao như tôm

càng xanh, tôm sú, lươn... Ngoài ra, Trung tâm còn phối hợp với các đơn vị khác tổ chức thành công nhiều lớp tập huấn kỹ thuật sản xuất nông nghiệp - thủy sản theo hướng VietGAP, an toàn sinh học; tổ chức nhiều hội thảo khoa học... Với sự phối hợp này, Trung tâm Thực nghiệm và Chuyển giao KH&CN huyện Hồng Dân đã trở thành nhịp cầu gần nhất và nhanh nhất để truyền tải thông tin kinh tế, thị trường, KH&CN, các chủ trương, chính sách có liên quan đến nông nghiệp, nông dân và nông thôn cho người dân trong huyện. Sự thành công của Trung tâm còn phải kể đến việc phối hợp rất tốt với các xã, thị trấn (đặc biệt là các HTX nông nghiệp) trong việc nhân giống lúa và bao tiêu sản phẩm, góp phần giúp nông dân ổn định sản xuất, nâng cao thu nhập.

Năm 2013, bên cạnh việc đẩy nhanh tiến độ thực hiện 2 dự án thuộc Chương trình nông thôn - miền núi đã được giao, Trung tâm còn được tỉnh phê duyệt cho thực hiện 3 đề tài và 1 dự án sản xuất thử nghiệm: chuyển giao quy trình nuôi cá trê vàng; mô hình nuôi cá thát lát còm; mô hình nuôi lươn trong bể bạt và mô hình 2 lúa - 1 tôm (trong vùng lúa - tôm có độ mặn 4-6‰). Đến thời điểm hiện nay, các công việc liên quan đến các đề tài/dự án đều được Trung tâm thực hiện tốt, đảm bảo đúng tiến độ.

Những kết quả mà Trung tâm Thực nghiệm và Chuyển giao KH&CN huyện Hồng Dân đã đạt được là rất đáng ghi nhận. Đây là cơ sở quan trọng để trong năm 2013, UBND tỉnh Bạc Liêu sẽ thành lập thêm 2 đơn vị tương tự tại huyện Giá Rai và Phước Long. Hy vọng rằng, với sự quan tâm, mở rộng đầu tư phát triển các Trung tâm Thực nghiệm và Chuyển giao KH&CN cấp huyện, Bạc Liêu sẽ tạo được bước đột phá trong chương trình xây dựng nông thôn mới, phục vụ phát triển kinh tế - xã hội ■